tale

Timeless tales, Boundless Imagination

บันทึกมูมิน
Memoirs of Moominpappa

ตูเว ยานซอน

เขียนและวาดภาพประกอบ

ธารพายุ

แปล

“เขียนหนังสือมันไม่ง่ายหรอก เชื่อผมสิ ผมจะไม่อ่านดัง ๆ
ให้ใครฟังสักคำเลยจนกว่าจะเขียนจบเป็นบท ๆ เสียก่อน
และผมจะอ่านให้คุณฟังก่อนใครเท่านั้น พวกที่เหลือน่ะเอาไว้ทีหลัง”
– ตูเว ยานซอน

การอ่านคือรากฐานที่สำคัญ

คำนำสำนักพิมพ์

เคยตั้งคำถามไหมว่า ทำไมทุกสิ่งทุกอย่างจึงเป็นอย่างที่มันเป็น

ทำไมถึงต้องปล่อยให้กฎระเบียบไร้แก่นสารมาตีกรอบชีวิตอันเสรี

ทำไมตัวเราไม่เป็นผู้กำหนดชะตาของเราเองล่ะ...

อย่างน้อยก็มีคุณพ่อมูมินที่คอยตั้งคำถามเหล่านี้ตั้งแต่ครั้งยังเป็นมูมินวัยเด็ก เพราะหากต้องถูกกักขังอยู่ในกรอบที่ไม่อาจเลือกได้โดยทำได้เพียงปล่อยให้วันและเวลาผ่านพ้นไป ดวงใจคงจะเหี่ยวเฉาน่าดู และถึงจะรู้สึกเล็กจ้อยต่อโลกอันกว้างใหญ่ไพศาลเพียงใด คุณพ่อมูมินก็ไม่อาจสลัดทิ้งความมุ่งมั่นที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งต่าง ๆ ที่ใหญ่ยิ่งได้เลย มิหนำซ้ำกลับทำให้เขาปรารถนาที่จะได้สัมผัสกับประสบการณ์อัศจรรย์ที่คอยอยู่เบื้องหน้าด้วยสองเท้าคู่นั้น

แล้วเราเองเกิดมาเป็นนักผจญภัยหรือเปล่านะ...

ลองเงี่ยหูฟังเสียงสายลม คลื่นน้ำ กิ่งก้าน ใบไม้ ฝีเท้า และสิ่งต่างๆ รอบตัวดูสิ หรือบางทีหัวใจของเราอาจคอยกระซิบคำตอบมาโดยตลอดอยู่แล้วก็ได้ และถ้าจิตวิญญาณของนักผจญภัยยังไม่มอดดับไปละก็ อย่ามัวหยุดนิ่งอยู่กับที่เลย มาขึ้นเรือแล้วออกเดินทางไปกับคุณพ่อมูมินใน*บันทึกมูมิน* เล่มนี้กันเถอะ!

tale

สารบัญ

บทนำ **1**

คำนำ **5**

บทที่ 1 **8**

ซึ่งเล่าถึงวัยเด็กที่ถูกเข้าใจผิดของผม
ประสบการณ์ชีวิตครั้งแรก
คืนที่ผมหนีอย่างน่าหวาดเสียว และการพบกับฮอดจ์กินส์
ที่กลายเป็นประวัติศาสตร์

บทที่ 2 **32**

ในบันทึกของผม ขอแนะนำให้รู้จักมัดเลอร์กับจ็อกซเตอร์
*เอดเวิร์ดจอมบู้บี้ เรื่องสนุกของเรือ*โอชันอ็อกซตรา
และการปล่อยเรือลำนั้นลงน้ำ
ซึ่งมิอาจหาใดเปรียบได้อีกแล้ว

บทที่ 3 **51**

สรุปวีรกรรมการช่วยเหลือครั้งแรกของผม
ผลลัพธ์ที่น่าพิศวงงงงวย
ความคิดสองสามอย่าง และลักษณะพฤติกรรม
ของพวกนิบลิ่ง

บทที่ 4 **77**

ซึ่งบรรยายถึงการแล่นเรือข้ามมหาสมุทรของผม
ที่ได้ไปถึงจุดสูงสุดของพายุลูกใหญ่
และจบลงด้วยความประหลาดใจอันล้นพ้น

บทที่ 5 **92**

ซึ่ง (หลังจากยกตัวอย่างเรื่องกำลังสติปัญญาของผม
เล็กน้อยแล้ว) ผมบรรยายถึงครอบครัวมิมเบิล
และงานเลี้ยงใหญ่ที่ทำให้ประหลาดใจ ซึ่งผมได้ของที่ระลึก
อันน่าสนใจจากอุ้งพระหัตถ์ของกษัตริย์มาประดับเกียรติยศ

บทที่ 6 **115**

ซึ่งผมตั้งอาณานิคม เผชิญวิกฤตการณ์
และอัญเชิญผีแห่งเกาะสยองขวัญออกมา

บทที่ 7 **140**

ซึ่งผมบรรยายถึงการเปิดผ้าคลุมแห่งชัยชนะ
*ของเรือ*โอชันอ็อกซตรา*ที่ดัดแปลงใหม่*
และการดำน้ำสู่ก้นทะเลเพื่อทดสอบครั้งสำคัญ

บทที่ 8 **156**

ซึ่งผมเล่าถึงพิธีแต่งงานของมัดเลอร์
เสริมด้วยเรื่องที่ผมพบคุณแม่มูมิน
อย่างตื่นเต้นเร้าใจอีกเล็กน้อย
และจบบันทึกด้วยข้อความลึกซึ้ง

บทส่งท้าย **177**

เกี่ยวกับผู้เขียน **182**

บทนำ

ครั้งหนึ่ง เมื่อมูมินโทรลยังตัวเล็กมาก พ่อของเขาเป็นหวัดในช่วงที่ร้อนที่สุดของฤดูร้อน คุณพ่อมูมินไม่ยอมดื่มนมอุ่นๆ ผสมน้ำหัวหอมกับน้ำตาล มิหนำซ้ำยังไม่ยอมนอนอีกด้วย เขานั่งสั่งน้ำมูกอยู่บนเปลญวนในสวน และพร่ำบ่นว่าซิการ์นั้นรสชาติไม่เอาไหนเอาเสียเลย ผ้าเช็ดหน้าของเขาเกลื่อนไปทั่วสนามหญ้า คุณแม่มูมินจึงต้องคอยเก็บมาใส่ตะกร้าใบเล็ก

เมื่อหวัดยิ่งกำเริบ คุณพ่อมูมินก็ย้ายขึ้นไปนั่งเก้าอี้โยกบนเฉลียง โดยใช้ผ้าห่มพันรอบตัวขึ้นไปจนถึงจมูก และคุณแม่มูมินก็นำเหล้ารัมท็อดดี้อย่างเข้มข้นไปให้ ซึ่งพอมาถึงตอนนี้ก็สาย

เกินกว่าที่เขาจะปฏิเสธได้แล้ว เหล้ารัมท็อดดี้มีรสชาติแย่พอๆ กับนมหัวหอม และคุณพ่อมูมินก็หมดหวังจนต้องไปนอนแซ่วอยู่ในห้องใต้หลังคาฝั่งทิศเหนือ เขาไม่เคยเจ็บป่วยมาก่อน จึงให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก

ตอนที่เจ็บคอมากที่สุด คุณพ่อมูมินขอให้คุณแม่มูมินไปตามมูมินโทรล สนัฟกิ้น และสนิฟมา แล้วพวกเขาทั้งหมดก็มารายล้อมอยู่รอบเตียงเขา ตอนนั้นเองที่เขากำชับว่า ขอให้ทั้งหมดอย่าได้ลืมเป็นอันขาดว่า พวกเขาโชคดีที่ได้ใช้ชีวิตวัยเยาว์อยู่กับนักผจญภัยที่แท้จริง ก่อนจะขอให้สนิฟไปเอารถรางที่ทำด้วยแร่ทนไฟสีขาวจากตู้ลิ้นชักในห้องรับแขกมาให้เขา แต่คุณพ่อมูมินเสียงแหบเสียจนไม่มีใครเข้าใจว่าเขาต้องการอะไร

หลังจากที่ทั้งหมดช่วยกันห่มผ้า แสดงความเห็นใจ ปลอบโยน และเอาทอฟฟี่ แอสไพริน กับหนังสือขำขันให้คุณพ่อมูมินเรียบร้อยแล้ว พวกเขาก็พากันกลับออกมาสู่แสงแดด

คุณพ่อมูมินยังคงอยู่บนเตียง หงุดหงิดงุ่นง่านใจเป็นอย่างยิ่ง แต่แล้วก็หลับไปในที่สุด เมื่อตื่นขึ้นตอนเกือบเย็น คอของเขาค่อยยังชั่วขึ้นเล็กน้อย ถึงอย่างไรก็ยังคงหงุดหงิดงุ่นง่านใจอยู่ดี เขาสั่นกระดิ่งอาหารมื้อเย็นที่ข้างเตียง และคุณแม่มูมินก็ขึ้นบันไดมาทันที เพื่อถามเขาว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง

“ผมรู้สึกแย่มากเลย” คุณพ่อมูมินบอก “แต่ไม่เป็นไร สิ่งที่สำคัญในเวลานี้ก็คือ ขอให้คุณสนใจรถรางที่ทำด้วยแร่ทนไฟของผมหน่อย”

“ของตกแต่งในห้องรับแขกเหรอคะ” คุณแม่มูมินถามด้วยความประหลาดใจ “หน้าตามันเป็นยังไง”

คุณพ่อมูมินลุกขึ้นนั่ง “หือ คุณไม่รู้เหรอว่ามันเคยมีบทบาทสำคัญในวัยหนุ่มของผม” เขาถาม

“เอ้อ ใช่รางวัลลอตเตอรี่ไหมคะ” คุณแม่มูมินถาม

คุณพ่อมูมินสั่นศีรษะ สั่งน้ำมูก และถอนใจ

“เหมือนที่ผมคิดไม่มีผิด” เขาพูด “นี่ สมมุติว่าเช้านี้ผมเป็นหวัดตายไปก็คงไม่มีใครรู้ประวัติของรถรางนี่เลยสินะ เรื่องสำคัญอื่นๆ อีกมากก็คงแบบเดียวกัน ผมอาจจะเคยเล่าอะไรบางอย่างเกี่ยวกับวัยหนุ่มของผมให้คุณฟัง แต่เห็นได้ชัดว่าคุณลืมไปหมดแล้ว”

“ถ้ารายละเอียดปลีกย่อยบางอย่างก็อาจจะลืมไปบ้างค่ะ” คุณแม่มูมินยอมรับ “ไม่ว่าความทรงจำของใครมันก็เลือนไปกับกาลเวลาทั้งนั้นแหละ...คุณอยากกินมื้อเย็นตอนนี้เลยไหมคะ เรามีซุปผักกับน้ำผลไม้”

“เฮอะ” คุณพ่อมูมินร้องอย่างเศร้าสลดหดหู่ เขาหันหน้าเข้าผนังแล้วไอโขลกๆ

คุณแม่มูมินนั่งมองแผ่นหลังของเขาอยู่ครู่หนึ่ง แล้วเธอก็พูดว่า “จะว่าไปแล้ว ครั้งสุดท้ายที่ฉันจัดห้องใต้หลังคา ฉันเจอสมุดหนาๆ เล่มหนึ่งด้วยค่ะ ยังไม่ได้ขีดเขียนอะไรลงไปเลย คุณเอาไว้ใช้เขียนเรื่องราววัยหนุ่มของคุณทั้งหมดลงในนั้นดีไหมคะ”

คุณพ่อมูมินไม่ตอบ แต่เขาหยุดไอ

“เข้าท่าไหมคะ เพราะว่าตอนนี้คุณก็เป็นหวัด ออกไปข้างนอกไม่ได้” คุณแม่มูมินยังพูดต่อ “เขาเรียกว่าอะไรนะ ความทรงจำเหรอ เวลาคุณเขียนเกี่ยวกับชีวิตของคุณน่ะ”

“ไม่ใช่ เขาเรียกว่าบันทึก” คุณพ่อมูมินตอบ

“แล้วคุณก็อ่านสิ่งที่คุณเขียนให้พวกเราฟังได้” คุณแม่มูมินบอก “อย่างตอนหลังอาหารมื้อเช้าหรือมื้อเย็น”

“ต้องใช้เวลาหน่อยนะ” คุณพ่อมูมินพูดเสียงดัง ผลักผ้าห่มให้พ้นตัว “เขียนหนังสือมันไม่ง่ายหรอก เชื่อผมสิ ผมจะไม่อ่านดัง ๆ ให้ใครฟังสักคำเลยจนกว่าจะเขียนจบเป็นบท ๆ เสียก่อน และผมจะอ่านให้คุณฟังก่อนใครเท่านั้น พวกที่เหลือน่ะเอาไว้ทีหลัง”

“ก็คงถูกของคุณละค่ะ” คุณแม่มูมินพูด แล้วเธอก็เข้าไปหาสมุดเล่มนั้นในห้องใต้หลังคาจนพบ

“พ่อเป็นยังไงบ้างครับ” มูมินโทรลถาม

“ดีขึ้นจ้ะ” แม่ของเขาตอบ “แต่ลูกต้องอย่าส่งเสียงรบกวนเลยนะ เพราะวันนี้พ่อเขาจะเริ่มเขียนบันทึกแล้ว”

คำนำ

ในค่ำคืนนี้ ผม คุณพ่อมูมิน นั่งริมหน้าต่างขณะจ้องมองออกไปยังสวน ที่ซึ่งหิ่งห้อยกำลังถักทอสัญลักษณ์ลึกลับบนความมืดประดุจกำมะหยี่ ช่างเป็นความงดงามอันเปราะบางของชีวิตที่แสนสั้นแต่เปี่ยมสุข!

ในฐานะพ่อและเจ้าของบ้าน ผมย้อนมองด้วยความเศร้าไปยังวัยหนุ่มที่ยากลำบากซึ่งผมจะบรรยายให้ฟัง มือของผมสั่นเทาด้วยความลังเลขณะที่จดปลายปากกาเพื่อจะเขียนบันทึก

กระนั้นผมก็เรียกความเข้มแข็งจากคติพจน์ที่ผมเคยอ่านในบันทึกของบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง “ใครก็ตามที่อยู่ในสังคมใด

สังคมหนึ่ง หากเคยทำสิ่งที่ดีงามให้สำเร็จในโลกใบนี้ หรือเชื่อว่าตนได้ทำสิ่งนั้นแล้ว และเป็นผู้ที่รักในความสัตย์จริงทั้งยังถ่อมตน ก็ควรจะเขียนบันทึกเรื่องราวชีวิตของตนเองขึ้นมา แม้ว่าจะไม่ได้เริ่มเขียนก่อนอายุสี่สิบปีก็ตาม"

ดูเหมือนว่าผมได้พบสิ่งดี ๆ มามากทีเดียว และยิ่งมากมายกว่านั้นอีกสำหรับสิ่งที่ผมเชื่อว่าดีงาม ผมยังคิดด้วยว่าผมค่อนข้างนิสัยดี และผมชอบความจริง นอกเสียจากเวลาที่ความจริงนั้นน่าเบื่อเกินไป ผมเองก็จำไม่ค่อยได้แล้วว่าผมอายุเท่าไรแน่

ใช่ครับ ผมศิโรราบต่อการจูงใจของครอบครัวและความเย้ายวนใจที่จะได้พูดถึงตัวผมเอง เพราะผมยอมรับด้วยความยินดีเลยว่า ผมชอบมากถ้าสิ่งที่ผมเขียนจะมีผู้อ่านทั่วทั้งหุบเขามูมิน!

ขอให้บันทึกที่เรียบง่ายของผมนำความสำราญและข้อคิดสู่เหล่ามูมินทั้งปวง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูกชายของผม ความทรงจำซึ่งครั้งหนึ่งเคยแจ่มชัดอาจซีดจางไปบ้าง แต่นอกเหนือจากการคุยโวโอ้อวดและความคิดเห็นที่ไม่ถูกทำนองคลองธรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งแน่นอนว่านอกจากจะเสริมสีสันและความกระปรี้กระเปร่าของท้องเรื่องให้เข้มข้นขึ้นแล้ว อัตชีวประวัตินี้ก็เป็นความจริงมากทีเดียว

ด้วยความคำนึงถึงความรู้สึกของเหล่าบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่ บางครั้งผมได้เปลี่ยนตัวฟิลลีจองก์เป็นตัวเฮมูเลน และเปลี่ยนตัวแกฟซี่เป็นตัวเม่น อะไรทำนองนี้ แต่ผู้อ่านที่ชาญฉลาดจะไม่ลำบากกับการทำความเข้าใจว่าจริง ๆ แล้วอะไรเป็นอะไร

ยิ่งกว่านั้น ผู้อ่านจะได้พบจ็อกซเตอร์ บิดาผู้ลึกลับของ

สนัฟกิ้น และจะไม่ลังเลเลยที่จะยอมรับว่าสนิฟนั้นสืบสายเลือดมาจากมัดเลอร์

คุณๆ ผู้เป็นเด็กน้อยไร้เดียงสาทั้งหลายซึ่งคิดว่าพ่อของคุณเป็นบุคคลที่สง่างามและจริงจัง เมื่อคุณได้อ่านเรื่องการผจญภัยของพ่อทั้งสาม คุณควรระลึกไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นพ่อรายไหนๆ ก็ไม่ต่างกันเท่าไรนัก (อย่างน้อยที่สุดก็ตอนยังหนุ่ม)

ผมรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของผม ต่อยุคสมัยของผมเอง และต่อลูกหลานของผม ที่จะต้องนำเสนอเรื่องวัยหนุ่มอันน่าทึ่งของพวกเรา ซึ่งไม่เคยห่างจากการผจญภัย และผมเชื่อว่าผู้อ่านของผมจำนวนมากจะเงยหน้าขึ้นจากหนังสือเล่มนี้อย่างครุ่นคิดเพื่อร้องอุทานว่า “สมกับเป็นมูมินอะไรอย่างนี้!” หรือ “นี่สิ ชีวิตของจริง!” (ตายละวา ผมรู้สึกเป็นพิธีรีตองจัง!)

สุดท้ายนี้ ผมอยากจะแสดงความขอบคุณจากใจจริงต่อบุคคลทั้งหลาย ผู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการก่อร่างสร้างชีวิตของผมให้กลายเป็นงานศิลปะแบบที่มันเป็นไปแล้วอย่างไม่อาจโต้แย้งได้ กล่าวคือ ฮอดจ์กินส์ พวกแฮตตี้แฟตเทนเนอร์ และภรรยาของผมซึ่งเป็นคุณแม่มูมินผู้หาใครเปรียบไม่ได้และวิเศษเป็นที่สุด

ผู้เขียน
หุบเขามูมินในเดือนสิงหาคม

บทที่ 1

ซึ่งเล่าถึงวัยเด็กที่ถูกเข้าใจผิดของผม
ประสบการณ์ชีวิตครั้งแรก คืนที่ผมหนีอย่างน่าหวาดเสียว
และการพบกับฮอดจ์กินส์ที่กลายเป็นประวัติศาสตร์

หลายปี มาแล้ว ในตอนเย็นที่หนาวและลมแรงวันหนึ่ง มีผู้พบถุงใส่ของธรรมดา ๆ บนบันไดหน้าสถานเลี้ยงเด็กกำพร้ามูมิน ผู้ที่นอนอยู่ในถุงโดยมีกระดาษหนังสือพิมพ์ห่ออยู่อย่างลวก ๆ นั้นมิใช่ใครอื่น แต่เป็นผมเอง

เรื่องราวจะสวยงามกว่านี้สักเพียงใดหากผมได้นอนอยู่บนหญ้ามอสส์สีเขียวในตะกร้าเล็ก ๆ ใบสวยแทน!

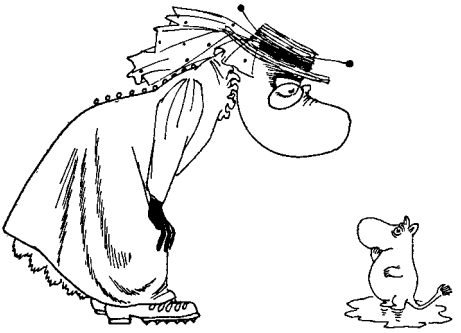
อย่างไรก็ตาม เฮมูเลน ผู้ที่สร้างสถานเลี้ยงเด็กกำพร้ามีความสนใจในโหราศาสตร์ (อยู่บ้าง) และเธอฉลาดพอที่จะสังเกตเห็นดาวเด่น ๆ หลายดวงในเวลาที่ผมมาสู่โลก ดาวเหล่านั้น

บ่งชี้ว่ามีมูมินที่มีความสามารถพิเศษและผิดธรรมดามากมาเกิดตัวหนึ่ง และด้วยเหตุนั้น เฮมูเลนจึงวิตกถึงความยุ่งยากที่รอเธออยู่ (อัจฉริยะมักจะถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีอารมณ์ร้าย แต่ผมต้องขอสารภาพว่าผมไม่เคยมีปัญหาเรื่องนี้เลย)

ตำแหน่งของดวงดาวเป็นเรื่องน่าทึ่ง! ถ้าผมเกิดเร็วกว่านี้สองชั่วโมง ผมคงกลายเป็นนักเล่นไพโป๊กเกอร์มือเซียนไปแล้ว และใครก็ตามที่เกิดหลังผมยี่สิบนาทีจะรู้สึกว่าถูกบังคับให้เข้าร่วมแตรวงอาสาสมัครเฮมูเลน (เมื่อเราเริ่มสร้างครอบครัว แม้เหล่าพ่อ ๆ แม่ ๆ จะรอบคอบเท่าไรก็ยังไม่พอหรอก ผมจึงขอแนะนำให้คำนวณอย่างละเอียด)

ถึงอย่างนั้นก็เถอะ เมื่อมีผู้อุ้มผมขึ้นจากถุงใส่ของ ผมก็จามอย่างพิลึกพิลั่นสามครั้ง มันอาจจะเป็นลางอะไรสักอย่างก็ได้

เฮมูเลนเอาป้ายมาผูกหางผมและประทับเลขอาถรรพ์ 13 ลงบนนั้น เพราะเธอมีเด็กกำพร้าสิบสองตัวแล้ว ทั้งหมดเคร่งขรึมเรียบร้อย และอยู่ในโอวาท โชคไม่ดีที่เฮมูเลนอาบน้ำให้บ่อยกว่าที่เธอจูบพวกเขา (เธอค่อนข้างแข็งกระด้าง หาความนุ่มนวลมิได้) คุณผู้อ่านที่รัก ลองนึกภาพบ้านมูมินที่มีห้องสี่เหลี่ยมจัตุรัสเรียงกันเป็นแถวตรงแหน็วและทาสีน้ำตาลอย่างเบียร์โดยตลอดดูเถิด! คุณไม่เชื่อผมงั้นเหรอ คุณจะบอกใช่ไหมว่า บ้านมูมินควรมีซอกมุม ห้องลับ บันได ระเบียง และหอคอยที่น่าประหลาดใจที่สุดอยู่มากมาย ไม่ใช่หลังนี้หรอก! และแย่ยิ่งกว่านั้น ตอนกลางคืนไม่มีพวกเราตัวไหนได้รับอนุญาตให้ลุกจากเตียง กิน คุย หรือเดินไปมา (เราแทบไม่ได้รับอนุญาตให้ฉี่ด้วยซ้ำ!)

ผมไม่เคยได้รับอนุญาตให้นำแมลงตัวจิ๋วหน้าตาตลกกลับบ้านเพื่อเก็บไว้ใต้เตียง ผมต้องกินและทำความสะอาดร่างกายตามเวลาที่กำหนด ผมต้องทำหางให้ชี้เป็นมุมสี่สิบห้าองศาเมื่อกล่าวอรุณสวัสดิ์ โอ้ จะมีใครกันเล่าที่พูดเรื่องพวกนี้ได้โดยไม่หลั่งน้ำตา!

ผมเคยยืนต่อหน้ากระจกบานจิ๋วในห้องโถง และมองลึกเข้าไปในดวงตาสีฟ้าไร้สุข พยายามเจาะความลับแห่งชีวิตของตัวเอง ผมจะเอาสองมือปิดหน้าพลางคร่ำครวญด้วยถ้อยคำทำนองว่า “โดดเดี่ยว!” “โลกช่างโหดร้าย!” “เป็นชะตากรรมของฉัน!” และคำที่แสนเศร้าอื่นๆ จนกว่าจะรู้สึกดีขึ้นนิดหนึ่ง

ผมเป็นมูมินในวัยเด็กที่ว้าเหว่มากทีเดียว ดังที่ผู้มีความสามารถพิเศษไม่เหมือนใครมักจะเป็นกัน ไม่มีใครเข้าใจผมหรือดูผมออก ยิ่งตัวผมเองก็ยิ่งแล้วใหญ่ แน่ละ ผมตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างผมกับมูมินวัยเด็กตัวอื่นๆ ซึ่งข้อใหญ่ใจความก็คือเรื่องน่าอนาถใจที่ว่า พวกเขาไร้ความสามารถที่จะรู้สึกพิศวงสงสัย

อย่างเช่น ผมจะถามเฮมูเลนว่า ทำไมทุกอย่างถึงเป็นอย่างที่มันเป็น และไม่เป็นไปในทางตรงกันข้าม

“อ้าว แล้วไม่ดีเหรอ” เฮมูเลนจะตอบอย่างนี้ “การที่สิ่งต่างๆ เป็นอย่างที่เป็นอยู่แล้วมันผิดตรงไหน” เธอไม่เคยอธิบายอะไร และผมก็แน่ใจมากขึ้นทุกที ๆ ว่าเธอพยายามจะยักไหล่ไม่รู้ไม่ชี้กับเรื่องทั้งหมด “อะไร เมื่อไร” และ“ใคร อย่างไร” ไม่มีความหมายสำหรับพวกเฮมูเลนเลย

หรืออย่างเช่น ผมถามเธอว่า ทำไมผมจึงเป็นผม และไม่เป็นใครอื่น

“เคราะห์ร้ายของเราทั้งคู่นั่นแหละ! นี่เธอล้างหน้ารึยัง” เป็นคำตอบของเฮมูเลนสำหรับคำถามสำคัญข้อนี้

ผมต่อ “แล้วทำไมคุณเป็นเฮมูเลน ไม่ใช่มูมิน”

“เพราะพ่อแม่ฉันเป็นเฮมูเลนไงล่ะ สวรรค์ทรงโปรด” เธอตอบ

“แล้วพ่อกับแม่ของท่านทั้งสองล่ะครับ” ผมถาม

“ก็เป็นเฮมูเลน!” เฮมูเลนร้องลั่น “รวมทั้งพ่อแม่ของพวกท่าน รวมทั้งพ่อแม่ของพ่อแม่ของพวกท่าน และย้อนหลังไปเรื่อยๆ เลยด้วย เอาละ ไปล้างหน้าซะ ไม่งั้นฉันประสาทแน่!”

“น่าเบื่อจัง แล้วมันจะไม่มีที่จบสิ้นเลยรึไง” ผมถาม “มันน่าจะมีพ่อกับแม่*แรกเริ่ม*ไม่ใช่เหรอครับ”

“นั่นมันนานเหลือเกินจนไม่มีใครสนแล้ว” เฮมูเลนตอบ “แต่ถึงอย่างนั้นก็เถอะ ทำไมเราจะต้องจบสิ้นด้วย” (ความรู้สึกเลือนรางแต่หลีกเลี่ยงไม่ได้บอกผมว่า เชื้อสายพ่อแม่ของผมเองนั้นจะต้องมีอะไรค่อนข้างพิเศษทีเดียว ผมคงไม่ประหลาดใจ

ถ้าผ้าที่ห่อหุ้มร่างของผมมาจะมีตรามงกุฎปักอยู่ แต่อนิจจา! กระดาษหนังสือพิมพ์เก่า ๆ ไม่บอกอะไรเลย!)

คืนหนึ่งผมฝันว่าผมตั้งหางผิดมุม กล่าวคือ เจ็ดสิบองศา ตอนที่กล่าวอรุณสวัสดิ์กับเฮมูเลน ผมเล่าฝันน่ารัก ๆ นี้ให้เธอฟัง และถามว่ามันทำให้เธอโกรธหรือเปล่า

“ความฝันเป็นเรื่องเหลวไหล” เฮมูเลนบอก

“ใครจะไปรู้” ผมโต้แย้ง “มูมินในฝันของผมอาจจะเป็นตัวจริง และมูมินที่ยืนอยู่ตรงนี้อาจจะเป็นอะไรที่คุณฝันขึ้นมาก็ได้”

“เกรงว่าคงไม่ใช่หรอก! นี่ต้องเป็นเธอตัวจริงสิ!” เฮมูเลนพูดอย่างเศร้าสลดหดหู่ “ฉันไม่อยากเสียเวลากับเธอแล้ว! เธอทำให้ฉันปวดหัว! เธอจะเป็นยังไงนะ ในโลกที่ไม่สมกับเป็นเฮมูเลนใบนี้”

“ผมจะมีชื่อเสียงครับ” ผมประกาศอย่างเป็นจริงเป็นจัง “และในบรรดาสิ่งอื่น ๆ ทั้งหลายทั้งปวง ผมจะสร้างบ้านสำหรับเด็กกำพร้าเฮมูเลน และผมจะอนุญาตให้พวกเขากินแซนด์วิชน้ำเชื่อมบนเตียง และเก็บงูเขียวกับตัวสกั๊งค์ไว้ใต้เตียง!”

“พวกเขาไม่มีทางสนอะไรแบบนั้นหรอก” เฮมูเลนบอก ผมเกรงว่าคงจะจริงของเธอ

* * *

ดังนั้นวัยเด็กของผมจึงผ่านไปในความพิศวงอันเงียบงันและไม่รู้จักจบสิ้น ผมประหลาดใจอยู่ตลอด และมักตั้งคำถาม “อะไร

เมื่อไร" และ "ใคร อย่างไร" อยู่เสมอ เฮมูเลนกับเด็กกำพร้าที่อยู่ในโอวาทของเธอหลีกเลี่ยงผมสุดความสามารถ คำว่า "ทำไม" ดูเหมือนจะทำให้พวกเขาไม่สบายใจ ผมจึงเตร็ดเตร่ไปตามริมทะเลที่อ้างว้างและปราศจากต้นไม้ใกล้ ๆ บ้านเฮมูเลนตามลำพัง คอยวิเคราะห์ใยแมงมุม ดวงดารา พวกลิตเติลครีปหางงอที่วิ่งพล่านอยู่รอบแอ่งน้ำ และลมที่พัดมาจากทิศทางต่าง ๆ ซึ่งจะมีกลิ่นแตกต่างกันเสมอ (ภายหลังผมได้เรียนรู้ว่า มูมินที่มีความสามารถพิเศษจะสงสัยในสิ่งต่าง ๆ ที่ดูเหมือนไม่จำเป็นต้องพิสูจน์อยู่ตลอด แต่จะพบว่าไม่มีอะไรแปลกในสิ่งต่าง ๆ ที่มูมินธรรมดาคิดว่าน่าประหลาด) ช่างเป็นช่วงเวลาที่หดหู่

แต่อีกไม่นานก็มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ผมเริ่มวิเคราะห์รูปหน้าของผม ผมกันสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นสาระไปเสียทางหนึ่ง และวิเคราะห์ตัวเองมากขึ้นเรื่อย ๆ แล้วผมก็พบว่านี่เป็นความหมกมุ่นที่น่าหลงใหล ผมหยุดถามและใคร่จะพูดถึงความคิดความรู้สึกของผมแทน อนิจจา ไม่มีใครพบว่าผมน่าสนใจนอกจากตัวผมเอง

* * *

แล้วฤดูใบไม้ผลิที่สำคัญเหลือเกินต่อพัฒนาการของผมก็มาถึง ทีแรกผมไม่เข้าใจว่ามันจำเพาะเจาะจงมาสำหรับผม ผมได้ยินสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงที่ตื่นขึ้นจากฤดูหนาวกำลังส่งเสียงจิ๊บ ๆ หวือ ๆ หึ่ง ๆ ตามปกติ และบัดนี้กำลังรีบเร่งเพื่อทำอะไรบางอย่าง ผมเห็นผักในสวนของเฮมูเลนซึ่งหน้าตาเหมือนกันทุกแปลงเริ่มงอก

และทุกอย่างที่โผล่ขึ้นมาก็ยับยู่ยี่ด้วยความใจร้อน สายลมวูบใหม่ส่งเสียงหวีดหวิวในตอนกลางคืน และมีกลิ่นแตกต่างออกไป เป็นกลิ่นของความเปลี่ยนแปลง ผมสูดดมทุกสิ่งทุกอย่างและปวดขาแบบเด็กที่กำลังโต แต่ผมก็ยังคงไม่รู้ว่าทั้งหมดนั้นมุ่งหมายมาเพื่อผม

ในที่สุด เมื่อถึงเช้าที่มีลมแรงวันหนึ่ง ผมก็เกิดความรู้สึกว่า...เอ้อ เอาเป็นว่าผมมีความรู้สึกเท่านั้นก็แล้วกัน และผมก็เดินตรงลงไปยังทะเลที่เฮมูเลนไม่ชอบและเคยห้ามพวกเราไว้

ประสบการณ์สำคัญรอผมอยู่ เป็นครั้งแรกที่ผมเห็นตัวเองเต็มตัว พื้นน้ำแข็งที่เป็นเงาวาวและเจิดจ้านั้นกว้างกว่ากระจกเงาในห้องโถงของเฮมูเลน ผมมองเห็นเมฆบนท้องฟ้ายามฤดูใบไม้ผลิลอยผ่านใบหูเล็ก ๆ ที่สวยงามตั้งตรงของผม ในที่สุดผมก็ไล่ดูใบหน้าทั้งหน้าและส่วนที่เหลือของตัวเองซึ่งเติบโตแข็งแรงดีได้ไปจนถึงมือ จริง ๆ แล้วมือเป็นสิ่งเดียวที่ผมผิดหวัง มันมีลักษณะเหมือนมือเด็ก ๆ ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ซึ่งทำให้ผมฉงนใจ “จะยังไงก็แล้วแต่เถอะ” ผมนึกในใจ “เดี๋ยวก็คงผ่านไปกับกาลเวลา ไม่ต้องสงสัยเลยว่าจุดแข็งของฉันอยู่ที่สติปัญญาต่างหาก ไม่ว่าจะทำอะไร ฉันจะไม่มีวันทำให้ใครเบื่อ ฉันจะไม่มีวันให้เขามี*เวลา*มองต่ำลงมาถึงมือของฉัน” ผมเพ่งดูเงาสะท้อนของตัวเองด้วยความปลาบปลื้ม และเพื่อให้เห็นชัดยิ่งขึ้นอีก ผมจึงนอนคว่ำลงบนพื้นน้ำแข็ง

แต่ตอนนี้เงาของผมหายไปแล้ว เหลือเพียงความสลัวรางสีเขียวซึ่งเลือนหายไปในความลึก เงาสลัว ๆ ซึ่งดำรงชีวิตลึกลับของมันภายใต้น้ำแข็งกำลังเคลื่อนไหวไปมาอยู่ในโลกซึ่งไม่เป็น

ที่รู้จัก ดูน่ากลัวและมีเสน่ห์มาก ผมเวียนหัว และผมก็นึกในใจว่า “ถ้าตกลงไปข้างล่างนั่น ตกลงไปท่ามกลางเงาประหลาดพวกนั้น...”

ความคิดนั้นน่าตกใจจนผมต้องคิดใหม่อีกครั้ง “ลึกลงไป ๆ...ไม่อาจขึ้นมาได้อีกเลย! มีแต่ลงไปเรื่อย ๆ เรื่อย ๆ เรื่อย ๆ”

สิ่งนี้ทำให้ไม่สบายใจอย่างถึงที่สุด ผมลุกขึ้นกระทืบเท้าทั้งสองข้างเพื่อดูว่าน้ำแข็งจะรับน้ำหนักได้หรือไม่ มันรับน้ำหนักได้ ผมทำแบบเดิมโดยเดินไกลออกไปอีกนิดเพื่อดูว่าตรงนั้นจะรับน้ำหนักได้หรือไม่ มันรับน้ำหนักไม่ได้

ทันใดนั้นผมก็ลงไปอยู่ในทะเลสีเขียวเย็นเฉียบ เหลือเพียงใบหูเท่านั้นที่โผล่ขึ้นมา สองเท้าห้อยต่องแต่งอยู่เหนือความมืดที่ไร้ก้นบ่อและเต็มไปด้วยอันตรายอย่างไม่อาจช่วยอะไรได้ ในเวลาเดียวกันเมฆก็ลอยไปบนท้องฟ้าอย่างไร้ความทุกข์ร้อน ราวกับ

ว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น

หนึ่งในเงาน่ากลัวเหล่านั้นอาจจะสวาปามผมก็ได้! ใช่ว่าจะเป็นไปไม่ได้ที่มันจะนำหูข้างหนึ่งของผมไปฝากลูก ๆ และบอกว่า “เอ้า กินซะให้หมดก่อนที่มันจะเย็น! นี่มูมินของแท้นะ ไม่ใช่จะหากินได้ทุกวัน” หรือผมอาจจะลอยเข้าฝั่งมากับกอสาหร่ายทะเลที่น่าเศร้าโดยเหลือหูเพียงข้างเดียว เฮมูเลนจะร้องไห้ด้วยความสลดใจและบอกใครต่อใครที่เธอรู้จักว่า “โอ้ เขาเป็นมูมินที่แปลกมากจริง ๆ! น่าเสียดายที่ฉันไม่อาจจะเข้าใจได้ทันเวลา...”

พอเริ่มคิดไปถึงพิธีศพของตัวเอง ผมก็รู้สึกอย่างแรงกล้าว่ามีอะไรมาตอดที่หาง ใครก็ตามที่มีหางจะรู้ว่าต้องระวังเครื่องประดับพิเศษชิ้นนี้เพียงใด และต้องมีปฏิกิริยาตอบสนองรวดเร็วเท่าไรถ้าหางกำลังจะถูกคุกคามด้วยอันตรายหรือการสบประมาท ผมพักฝันที่ล่องใจเอาไว้และรวบรวมพลังเต็มที่ ก่อนจะปีนขึ้นไปบนน้ำแข็งอย่างเด็ดเดี่ยว และแล้วก็ไปถึงฝั่ง ที่นั่นผมบอกตัวเองว่า “ทีนี้ฉันก็มีประสบการณ์แล้ว นี่เป็นประสบการณ์แรกในชีวิตเลย ฉันไม่อาจอยู่กับเฮมูเลนได้อีกต่อไป ฉันจะเป็นผู้กำหนดโชคชะตาด้วยมือของฉันเอง!”

ผมหนาวสั่นตลอดทั้งวัน แต่ไม่มีใครถามผมว่าทำไมเรื่องนี้ยิ่งสนับสนุนความตั้งใจของผม พอถึงตอนค่ำผมก็ฉีกผ้าปูที่นอนให้เป็นแถบยาว ๆ แล้วเอามาฟั่นเป็นเชือก ผูกติดกับฐานหน้าต่าง เด็กกำพร้าที่อยู่ในโอวาทสิบสองตัวเฝ้าดูอยู่ แต่ไม่พูดอะไรสักคำ เรื่องนี้ทำให้ผมปวดใจ หลังอาหารว่างตอนเย็นผมก็เขียนจดหมายอำลาอย่างตั้งอกตั้งใจเป็นพิเศษ ข้อความนั้นเรียบง่ายแต่ก็มีศักดิ์ศรี

เฮมูเลนที่รัก
ผมรู้สึกว่าเหตุการณ์ที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลายรอคอยผมอยู่ และชีวิตมูมินนั้นสั้นเหลือเกิน ดังนั้นผมจึงไปจากที่นี่ ลาก่อนครับ อย่าได้เศร้าโศกเลย วันหนึ่งผมจะกลับมาพร้อมด้วยพวงมาลัยเกียรติยศสวมศีรษะ!

ลาก่อน และด้วยความปรารถนาดีอย่างที่สุด
มูมินผู้ไม่เหมือนใครอื่น

ป.ล. ผมเอาฟักทองบดไปด้วยหม้อหนึ่งนะครับ

อนาคตคอยอยู่ข้างหน้าแล้ว! ผมจะไปตามทางของตัวเอง โดยมีดวงดาราแห่งโชคชะตาของผมนำทาง และไม่รู้เลยสักนิดว่าจะมีเหตุการณ์ประหลาดอะไรรอคอยอยู่บ้าง ผมเป็นแค่มูมินที่ยังเด็กมาก เตร็ดเตร่ไปตามท้องทุ่งอย่างมืดมน ถอนใจอยู่ในโตรกธารเปลี่ยว ความเหงาของผมเพิ่มพูนขึ้นด้วยเสียงที่น่าสะพรึงกลัวของราตรี

* * *

ถึงจุดนี้พอดีในบันทึก คุณพ่อมูมินสะเทือนใจอย่างลึกซึ้งกับเรื่องราววัยเด็กที่ไร้สุขของตัวเอง และรู้สึกว่าต้องหยุดพักเสียก่อน เขาหมุนปลอกปากกาปิดและเดินไปที่หน้าต่าง ทุกอย่างเงียบกริบในหุบเขามูมิน

สายลมอ่อนส่งเสียงกระซิบอยู่ในสวน และทำให้บันได

เชือกของมูมินโทรลแกว่งไกวไปมาเบา ๆ "ฉันแน่ใจว่าฉันยังหนีได้" คุณพ่อมูมินนึกในใจ "ฉันยังไม่แก่มากนักหรอกนะ!"

เขาหัวเราะหึ ๆ กับตัวเอง ก่อนจะหย่อนขาข้ามกรอบหน้าต่างลงไป และพยายามเอื้อมมือคว้าบันไดเชือก

"สวัสดีครับพ่อ" มูมินโทรลทักมาจากหน้าต่างบานถัดไป "พ่อกำลังจะทำอะไรเหรอครับ"

"ออกกำลังกายน่ะลูก" คุณพ่อมูมินตอบ "จะได้แข็งแรง! ลงไปหนึ่งขั้น ขึ้นสอง ลงหนึ่ง ขึ้นสอง ดีสำหรับกล้ามเนื้อ!"

"ระวังไว้ดีกว่าครับ" มูมินโทรลบอก "บันทึกพ่อเป็นไงบ้างครับ"

"ดีทีเดียว" คุณพ่อมูมินตอบ และดึงขาสั่น ๆ ทั้งสองข้างข้ามกรอบหน้าต่างกลับเข้ามาในห้องอย่างปลอดภัย "พ่อเพิ่งหนีมา เฮมูเลนร้องไห้เสียใจ พ่อคิดว่ารวม ๆ แล้วจะต้องเร้าอารมณ์มากเลย"

"เมื่อไหร่พ่อจะอ่านให้พวกเราฟังล่ะครับ"

"เร็ว ๆ นี้แหละ ทันทีที่พ่อไปถึงเรือล่องแม่น้ำ" คุณพ่อมูมินตอบ "มันสนุกมากเลยละที่จะอ่านหนังสือของตัวเองดัง ๆ!"

"เห็นด้วยครับ" มูมินโทรลพูดแล้วปิดปากหาว "เอ้อ ราตรีสวัสดิ์ครับพ่อ"

"ราตรีสวัสดิ์ มูมินโทรล" คุณพ่อมูมินตอบ หมุนปลอกปากกาเปิดเรียบร้อยแล้ว

"เอ้า ถึงไหนแล้ว...อ๋อ ใช่ ฉันหนีมา แล้วพอตอนเช้า – ไม่สิ เอาไว้ก่อน ฉันต้องเขียนเรื่องคืนที่หนีให้ละเอียดหน่อย..."